

N:o 22.

Af Herr Nordström: Om införande i gällande lag för enskilda sedelutgifvande banker af en föreskrift rörande skyldighet för dem att i hufvudstaden hålla gemensamt kontor för sedlarnes invexling.

Uti det underdåniga betänkande angående bankväsendet i riket, som den 30 Juni 1860 afgafs utaf den då i verksamhet varande s. k. finanskomitén, uttalades, i fråga om de enskilda bankerna, den åsigt, att utgifvande af kreditsedlar, hvilka — af lag dertill berättigade eller icke — i verkligheten oftast antaga egenkapen af ett tvunget betalningsmedel, borde, såväl ur denna synpunkt, som äfven för sagda kreditanstalters egen trygghet, med synnerlig varsamhet medgifvas och noggrant kontrolleras. Komitén ansåg väl att några hämmande föreskrifter icke borde, utöfver verkligt behof, medelbarligen eller omedelbarligen påläggas de enskilda bankerna, helst den egentliga bankrörelsen inom riket, enligt komiterades öfvertygelse, företrädesvis borde åt den enskilda företagsamheten upplåtas; men på samma gång den i afseende på de enskilda sedelbankerna föreslog åtskilliga reformer, antog den ock att, om det med dem åsyftade ändamål kunde ernås med mindre kostnader och lika, om icke större, trygghet för dessa enskilda banker, genom någon centralisering i hufvudstaden för hela landets rörelse af den hvarje sådan bank åliggande invexlingsskyldighet, borde betänklighet från det allmännas sida icke möta ett dylikt föranstaltande, helst sedelbankers rätt och pligt att vid sitt eget hufvudkontor verkställa invexling i alla fall var sjelfskrifven och obestridlig. Då det nemligen måste förutsättas, att de enskilda bankernas sedlar i landets inre rörelse mer och mer skulle tillvinna sig förtroende och antaga egenkapen af allmänt gångbart omsättningsmedel, äfvensom att staten å sin sida icke borde vägra att i sin uppbörd godkänna hvad lagstiftaren gifvit kraften, om icke af ett tvunget, åtminstone af ett ofta oafvisligt betalningsmedel, trodde komitén behofvet att få dessa sedlar utbytta mot verkligt mynt hufvudsakligen endast ifrågakomma vid sådana liqvider, som afsågo utlandet, och att vid dylika liqvider det, hädanefter som hittills, väl låte sig göra, att den metalliska eller riksmyntkassan vore att tillgå på *ett* ställe i riket, nemligen i hufvudstaden. En der inrättad, behörigen kontrollerad centralanstalt för inlösen af de enskilda bankernas sedlar skulle följaktligen

aktligen, enligt komiterades tanke, väl tillfredsställa allmänhetens anspråk och behof. Att medgifva centraliseringen, såvida den anstalt, som skulle verkställa invexlingen, erbjöde tillbörliga garantier, syntes således icke böra möta någon grundad betänklighet, utan tvertom vara desto lämpligare, som en sålunda af någon eller några banker till en början begagnad förmån snart skulle föranleda en allmän och frivillig förening, till fromma för en jemnare penningcirkulation inom landet, och ett uppmärksammare aktgifvande, så väl från bankernas, som från statens sida, på de olika bankernas sätt att bedrifva sin rörelse.

Då de sålunda af finanskomitén uttalade åsichter fortfarande torde böra erkännas vara riktiga och det — för bevarande af det förtroende de enskilda bankerna under den förflutna tiden förvärfvat och hvilket förtroende det för hela vårt lands ekonomiska framåtskridande är så angeläget att bibehålla — måste vara af yttersta vikt att de enskilda bankernas vaxlingskassor ställas under kontroll, som göra det omöjligt att för andra ändamål missbruka de för invexlingen afsedda kontanta tillgångar, föreslås vördsamt införande i lagen om enskilda sedelutgifvande banker af den föreskrift,

antingen att de enskilda banker, hvilka hädanefter erhålla nådig oktroj eller för hvilka redan meddelade oktrojer förnyas, skola hafva åliggande, att i hufvudstaden hålla gemensamt kontor för sina sedlars invexling, uti hvilket kontors förvaltning en af Kongl. Maj:t utsedd och af enskilda bankerna aflönad person skall deltaga; eller ock att de enskilda sedelutgifvande bankerna skola med Sveriges Riksbank träffa aftal, att denna åtager sig infria de enskilda bankernas sedlar, med skyldighet för dessa enskilda banker att tillhandahålla Riksbanken för sedlarnes inlösen erforderligt belopp i riksmünt eller Riksbankens sedlar; samt att, då dessa beslut ännu icke på flera år torde kunna vinna tillämpning äfven på redan existerande eller oktrojerade sedelbanker, Kongl. Maj:t under tiden egde vidtaga de noggrannare kontrollåtgärder, hvilka må finnas lämpliga till förebyggande af missbruk i nu antydda hänseenden.

Om denna motions remitterande till vederbörligt Utskott anhålles vördsamast.

Stockholm den 28 Januari 1873.

J. J. Nordström.